

دائرة مخصوصه
در سعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مشرط القلم

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوويه
قبول اولنور

دوج ايدله بن آثار اعاده اولنور

ديش، فلسفه، علوم، حقوق، ادبياتده و سياستده و باطلاحه كرك مياسى و كرك اجتماعى و دمرنى احوال و شئونه ايدله ميره ديه بحث ايدر و هفته ده بر نشر اولنور.

آبونه بدلى

سنه لكى التى آيلنى

ممالك عثمانيه ايچون	۸۰	۴۰	غروش
روسيه	»	۶۰۰	۳۰۰ روبله
ساثر ممالك اجنبيه	»	۱۷	۹ فرانك

صاحب و مؤسسارى :

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

در سعادتده نسخه سى ۵۰ پاردر

قيرله دن مقوا بورو ايله كوندريليسه سنوى

۲۰ غروش فضله آلنير

(طوغدى) و (طوغمش) كې كىلەلردە (دو) و (موش) تلفظ اولونوركن يازىدە (دى) و (مش) قالير. يازىمىزده اساسلى وكافى تعديلات يايىلمادقچە بونك بويلە قالماسى چارەسىز و فائىدەلىدر. بو اساسە نظراً (لى) اداتىدىن بوزولاش اولان (لو) يى قالدېرمق و (لك) كې كافى اداتلردە كافك يرينە، كورە قاف اولماسنە تحمىل ايتىك لازم كلير.

استعماله يارايان (ى، ي، ه، يه، ده، دن) آياقلىرى ايسە دائماً مطرددر. اصلاً بوزولماز.

ضميرلر ايچون اعمال حالى يوق كې .. چونكە ضميرلر غايت خصوصى اسملردر. اولنردە ياللىكز (بنك)، (بنجه)، (سنلى بنلى) كې بر ايكي شى وار. استعمال حالندە ايسە ياللىكز مفعول اليه صورتندە بر فرق وار .. بۇدە برنجى مصاحبهده بالمناصبه سويلەنلدى ايدى. (بن) ضميرى (بنه) اولەجق ايكن (بنكه) صورتندى دونهرك (بكا) اولمش (سكا) دە بويلە. فقط (آكا) تحفدر .. ظن اولونوركه، بو، فارسىنك (آن) ندىن (آنكه) كې برشى يايىلارق اولندن آتلاش. هر نه ايسە، بو كون (اوكا) يرنده (آكا) ديمك كولونجدر.

مابعدى وار

عالم اسلام

روسىيە مسلمانلىرى

و

روسى معارف نظارىنى

مطبوعات برملتك مدعى عمومىسىدر؛ حقوق بشرىتى متغابلردن آلور، صاحبنە اعاده ايدر. مطبوعات برملتك زهبريدر؛ طريق مستقيم اوزرنده يورور، متبوعلىرى رفاہ وسعادته ايصال ايدر. مطبوعات حقوق بشرىيەنك يكانە محافظيدر؛ سونكودن دها سيورى قلمى ايله خائىلىك اوزرىنە يورور، قلبنە صاپلار. بناءً عليه اورطه لقدمه سيورى قلمله يازلمش مطبوعات طوروركن حقوق بشرىيە هر تورلو تعرضدن مصوندر. مطبوعات برجسمك بربرندن آيرلمش عضولرىنى كتله واحدە حالنە كتيرر. مغربده ياشايان برقارداش مشرقده ياشايان برقارداشنى آنجق مطبوعات واسطه سيله بولە بيلير.

بناءً على ذلك منافع شخصيه لىنى آنجق ملتى محو، مملكتى خراب، اورطه لىنى آلت اوست ايتىكلە تايمين ايدە بيلەن اركان استبداد، كندى اجراآت ماعتكارانه لىنى ياللىكز مطبوعاتك اغزىنى قىمامق ايله موفق اوليورلردى. بونلر ياللىكز بونىكلە اكتفاء ايتەدىلر، قانلى اللرىنى دها اوزاغە تمديد ايدرك جرائد اجنبىيەنك خرابه زارە دونن بوزواللى ممالك عثمانىيە دخولنەدە ممانعت كوسترديلر. ظن اولماسون بو آلچقلىك ياپدقلىرى بورزالتلر، علماً، سياستاً شايان استفادة اولان فرانسز،

آلمان، انگليز جريده لرينە حصر اولندى. خير، دها ابتدائى بر حالده اولان روسىيە اسلام مطبوعاتى دە كوزلرندىن كچيرەرك ممالك شاهانه يە دخولنى منع خصوصى برارادە سنيە حضرت خلافتناهيلىرىنە اقتران ايتدريدلر.

بورادە بك طبعى اوله رق برسؤال وارد اوليور: مادامكە روسىيە اسلاملىرى مطبوعاتى دها حال ابتدائىدە، عثمانيلر آنلردن نه علماً استفادة ايدەجك ونەدە فكراً، عجباً او حالده بونلرك دخولنە ممانعت كوسترمەنك حكمتى نه اولسە كرك؟

استبدادك آلامنى چكەرك بك جزئى برشى ايچون سنه لرجه فيزانه سورولەن مغدورين استبدادك بوكا بك طبعى اوله رق بر جواب ويرەجكنى بيليورزكه اودە دور استبدادده يايىلان شيلر بر حكمتە مبنى دكل، كه بونەدەدە بر حكمت آرايالم

بك نظردە بوكا طوغرىدر. فقط بزلر شمديلك بونى بك سطحى بر ملاحظه ايله كچيرەمىز، بر پارچە اسبابنى ايضاح ايتىك ايسترىز:

روسىيە اسلاملىرى مطبوعاتىنك ممالك عثمانىيەدە انتشارى كندىنك حال ابتدائىدە اولديغىنە رغماً بيوك بيوك فوائد استحصا ايدردى.

ازجمله روسىيە اسلاملىرىنك حالنە مطلع اولوب نقدر فنا بر حالده اداره اولندقلىرىنى كوردكلىرى وقت عثمانلى اسلاملىرىنك مكتبلرنده بونلرە قارشو بر حس شفقت آچيله رق بونلرە بر ميل حاصل اولەجقدى. بو حسيات بر كون فوران ايدرك بتون افكار عمومىيەنك غليانى موجب اولەجقدى. بوايسە نه اركان استبدادك ايشنە كلوردى ونەدە روس حكومتك ... بناءً عليه قريمدە منتشر «ترجمان»، اورنبورغده منتشر «وقت» غزته لرى واسع بر مقياسده ممالك محروسەدە انتشاره باشلار باشلاماز برارادە سنيە چقارەق روس پوسته سنە بونلرك توزيعنى منع خصوصى سنده تبليغات اجرا اولمشدى. روس حكومتى دە بونى جاننە منت بولەرق چارچابوق قبول ايدى ويردى. بك اوغلندە روس مطبوعاتى توزيع اولونوركن بو طرفدە اسلام مطبوعاتى جاير جاير آتشلردە يايوردى.

جناب حقا فضل وعنايتنە بيكلرجه حمد اولسون كه آرق او دورى آتلاشق، شمدي ايسە روسىيەنك هر هانكى بر كوشه سنده انتشار ايدن غزته لرى المزه آلوب مطالعه ايدرك ايسته ديكمز قدر آنلر حقندە فكر مىزى درميان ايتيمه حرىتك بتون معناسيله حرز. بومالك محروسەدە بر عثمانلى، مطبوعات واسطه سيله عثمانيلرك احوالى اصلاحه چالشمق حقنى حائز ايسە بر اسلام چوجنى دە بوكون دنيا نك هر هانكى بر كوشه سنده انتشار ايدن جرائد اسلامىيەنك آلەرق اسلاملرك احوالى تعقيب ايتيمه، ايجابنده فكرىنى درميان ايدرك حقوقلىرىنى مدافعه ايتيمه حقليدر. دول متبوعه لرندىن كوردكلىرى بعض حقسزلىقلىرى عالم مدنيتە وضع ايدرك قوج، ملت اسلامىيەنك نظر دقتى جلب ايتيمه چالشمق بورجيدر. ايشنە بوكامبنى بوكونلردە پوسته قوطيسندن آلدیغمىز قزانده منتشر بيان الحق غزته سى ستونلرنده

کورولن روس معارف نظارتك روسیه اسلاملرینك معارفی حقننده کی بیاناتی درج ایدرك روس حکومتك اسلاملر حقننده نه کی بر فکر بسله دیکنی و آنلرك ثقیاتنه نه مقدارده چالشدقلرینی عالم مدنیته کوستمك آرزوسنده بولنیورز .

روس معارف نظارتك بیاناتی قزانده منتشر «قامسکارو وائرسکی» غزته سنده نشر اولنوب ینه قزانده انتشار ایدن «بیان الحق» رفیقمرز ترجمه ایدیور .

قامسکار وائرسکی غزته سی معارف نظارتك بیاناتی بوجه آتی نشر ایدیور : «مسلمانلر تعلیملرینی عموملاشدرمق درجه سینه واصل اولمادقلرندن بولنه تعلیم عمومی بی قبول ایتدیرمك ده اون سنه کچمه دن ممکن اوله من . بولنری تعلیم عمومی تحتنه آفاق فائده لی بر نتیجه بی انتاج ایده جکی یرده پک ضررلی اوله رق چیقماق احتمالی وار . احتمال بو وقت زیمستوایه (دائرة زراعیه) پک فنا بر کوز ایله بقارلر . بناءً علیه بولنرك مکتب مدرسه ارینه پاره تخصیص ایتك فکرنندن پک اوزاغز . ذاتاً بو خصوصده زیمستوالرایله بر فکرنده یز - زیمستوا (دائرة زراعیه) یه پاره ویرمك طرفداری دکدر . فی الحقیقه بر داناسی اولسون بیله یازوبیلیمه ن بو ملت آردسنه اون سنه کچمه دن تعلیم عمومی بی تطبیق ایتك ممکن اولیان برشیدر . اگر اسلاملرك بویه جهالتده قالمه لرینك سببی ، کنیدیلرینك معارفه رغبتلری اولمیوب بناءً علیه مکتبه کیرمك ایسته مدکلرندن ایلری کلدیکی نظر اعتباره آلنورسه آنلر حقننده کی فکرک نقدر طوغری اولدینی آکلاشیلور . تاتارلر مکتبه کیرمه سی ایستیمورلر ؛ مادامکه ایستیمورلر ، احوالده بزلرده زورله کیردیره جک قوت یوقدر . بناءً علیه سن تحصیله همان واصل اولمش تاتار چو جقلرینك هپسینی مکتبه صوقوق مسئله سی بر امر مستعجل دکدر . تأخیر ایتك ممکن ولازمدر .

خلاصه : تعلیم عمومی خصوصنده خرسیتیانلر ایله اسلاملری مساوی درجه ده طوتماملی »

بو بیانات حقننده بیان الحق رفیقمرز کندی مطالعاتی درمیان ایدیور ، مطالعاتك آردسنده شایان تنقید نقطه لری رادر . انشالله کله جک نومروده بیان ایدرز . شمیدیلک معارف نظارتك بیاناتی تدقیق ایدلم ؛ معارف نظارتك بو بیاناتی آردسنده آکلامادیغمز بر طاقم مهملات و آکلایدرق تنقید ایده جک بعض نقطلر واردر .

بوراده ایلك اول کوزه چاربان : «مسلمانلر تعلیملرینی عموملاشدرمق درجه سینه واصل اولمادقلرندن بولنه تعلیم عمومی بی قبول ایتدیرمك ده اون سنه دن اول ممکن اوله ماز» عباره سیدر . طوغریسی بوندن مقصدی نه اولدینی آکلامادق ؛ تعلیملرینی عموملاشدرمق درجه سینه واصل اولامتلر ، دییور . عجبا بر ملتك آردسنه نشر معارف او ملتك بر درجه یه واصل اولماسنه وابسته میدر ؛ طوغریسی بو گونه قدر بویه برشی کورمه دک . نظم زجه بر چو جق سکزیاشنی اتمام ایدر ایتز کسب معلومات استعدادی حائزدر . مکتبه کیدر ،

ایسته دیکی قدر استفاده ایده بیلور . ایسته ر پدر ووالده سی روس اولسون ، ایسته ر تاتار اولسون ، بو بر امر طبیعیدر . کیمنه انگار ایدمن . فقط بعض وقتلر اولور ، که بعض شیلر کندی حال طبیعیسندن چقیورده دیکر بر شینك تحت تأثیرنده قالور . یوقسه عجبا روسیه ده تعلیم عمومی نك اجرایی برشینك تحت تأثیرنده میدر ؛ معارف نظارتی بونك اجرایی نا معلوم بدرجه یه تعلیق ایدیور

بیان الحق رفیقمرز یازدقلرینه بقارسه ق بومعما بر آرایضاح اولنیورز ، رفیقمرز دییور ، که : « ۱۸۷۰ سنه ۲۶ مارت تاریخنده «خرستیانلر باشقه ملتلری تعلیم ایتك یولاری» نامنده بر بیاننامه نشر اولمشدی ، بو بیاننامه نك ۳۴ نجی صفحه سنده «خرستیانلر باشقه ملتلری اوقوتمدن مقصد ، آنلری روسلاشدرمقدر» دیمشدی و ۸۴۱ نجی صفحه سنده «بناءً علیه تاتارلری روسلاشدرمق آنجق آردلرینه روس نسانی صوقوق ایله ممکندر» دیمشدی . »

روس حکومتی بو بیاننامه نك حکمنی لغو ایدر کی بر حرکت کوسترمیدیکندن ، حتی ۱۹۰۶ سنه سی ۳۱ مارت تاریخنده نشر ایدیلن نظامنامه بو بیاننامه نك حکمنی بردها تقویه ایتدیکندن روس حکومتك اسلاملری اوقوتمدن مقصدی آنجق روسلاشدرمق ایدوکنی ادعاه طبیعی معذورز .

معارف نظارتك تعلیم عمومی مسئله سنك اجراسنه تعلیق ایتدیکی درجه ده اسلاملرك روسلاشما یه مستعد بر حاله کله سندن عبارت اولدینی بو ذکر اولنان بیاننامه لردن پک آجیق بر صورتده آکلاشیلور . اسلاملر شمیدیلک روسلاشسمقدن پک اوزاق اولدقلرندن معارف نظارتی تعلیم عمومی بی اون سنه ده تأخیر ایتمی موافق بولیور . دیمك اون سنه طرفنده اسلاملری ازه جکار وچینه یرک یوته بیله جک بر حاله افراغ ایده جکلرده صکرده تعلیم عمومی بی تطبیق ایدرك بتون بتونه یوطا جقلر . طبیعی بوکا عافیت اوله ، یاخود هضمی قولای کله ، دیه میز . دیه جکمرز برشی وار ایسه اوده نافله یره ذهنکزی یوره رق زحمت ایتما یکر ، هضمی پک آغز کلردیمك کی برنوع نصیحتدر .

صوکی وار
ترویسی احمد تاج الدین

دار نظره :

جامع درس لرینك انتظام و توسعی

مشروطیت اداره نك تأسس و تقررندن صکره دوائر مرکزیه ده رونما اولان تجدد و فعالیت جمله سندن اولق اوزره مجلس مصالح طلبه جده بعض مقررات مهمه اجراسنه تشبث ایدلمش و برخی آثار نافع و وجوده کتیراشدر . مدارس علمیه نك اصلاحیه اصول تدریسك بعض نقاطجه تعدیلات مفیده موقع فعله وضع ایدلمش و از جمله حال